

شورای عالی حوزه علمیّه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیّه خواهران

مدرسه علمیّه زینب کبری علیها السلام شهرستان تهران

تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

عنوان

حقوق زوجین در طلاق

با رویکرد به فقه و قوانین مدنی

استاد راهنما

سرکار خانم ماهری

استاد داور

حجت الاسلام و المسلمین جناب آقای تدین

پژوهشگر

هانیه حاج محمدی

تابستان ۱۳۹۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تحمیدیه

سپاس و ستایش مر خدای را جل و جلاله که آثار قدرت او بر چهره روز روشن، تابان است و
انوار حکمت او در دل شب تار، درفشان. آفریدگاری که خویشتن را به ما شناساند و درهای علم
را بر ما گشود و عمر و فرصتی عطا فرمود تا بدان، بنده ضعیف خویش را در طریق علم و معرفت
بیازماید.

تقدیم بہ

پیٹھہ مقدس خاتم انبیاء محمد مصطفیٰ ﷺ کہ نبی الرحمة وشفیع الامة است۔

- محضریدہ نساء العالم، ہمسروہ ہمتی مولى الموحدين حضرت علیؑ علیہ السلام۔

- پیٹھہ اہل بیت عصمت و طہارت علیہم السلام خاص بہ محضریکانہ منجی عالم بشریت، حضرت صاحب الزمانؑ ارواح العالمین لتراب

مقدمہ الفداء۔

تقدیر و تشکر

سپاس خدای را که سخنوران، در ستودن او بمانند و شمارندگان، شمردن نعمت‌های او ندانند و کوشندگان، حق او را گزاردن نتوانند و سلام و درود بر محمد ﷺ و خاندان پاک او، طاهران معصوم علیهم‌السلام، هم آنان که وجودمان وامدار وجودشان است؛ و نفرین پیوسته بر دشمنان ایشان تا روز رستاخیز... .

بدون شک جایگاه و منزلت معلم، اجل از آن است که در مقام قدردانی از زحمات بی شائبه‌ی او، با زبان قاصر و دست ناتوان، چیزی بنگاریم، اما از آنجایی که تجلیل از معلم، سپاس از انسانی است که هدف و غایت آفرینش را تأمین می‌کند و سلامت امانت‌هایی را که به دستش سپرده اند، تضمین؛ بر حسب وظیفه و از باب "من لم يشكر المنعم من المخلوقين لم يشكر الله عزّ وجلّ":

از پدر و مادر عزیزم، این دو معلم بزرگوار که همواره بر کوتاهی و درشتی من، قلم عفو کشیده و کریمانه از کنار غفلت‌هایم گذشته‌اند و در تمام عرصه های زندگی یار و یآوری بی چشم داشت برای من بوده‌اند؛

با گرامیداشت یاد و خاطر استاد عزیزم مرحومه سرکار خانم لواسانی؛ از مسئولین پژوهش خانم‌ها قرائتی و صفری؛

از استاد با کمالات و شایسته، سرکار خانم ماهری که در کمال سعه صدر، با حسن خلق و فروتنی، از هیچ کمکی در این عرصه بر من دریغ ننمودند و زحمت راهنمایی این تحقیق را بر عهده گرفتند؛ و همچنین از همسرم که دلسوزانه در طول مراحل تحقیق، مشوق و یاور بنده بوده‌اند، کمال تشکر را می‌نمایم.

باشد که این خردترین، بخشی از زحمات ایشان را سپاس گوید.

۱۰. _____، مسالك الافهام، قم، مؤسسه معارف الاسلاميه، ۱۴۱۳ه.ق.
۱۱. علم الهدی، مرتضی، الجوامع الفقيهه - انتصار، قم، مؤسسه نشر الاسلامی جامعه مدرسين، ۱۴۱۵ه.ق.
۱۲. قرطبی (ابن رشد)، أبو الوليد محمد بن أحمد بن محمد بن أحمد بن رشد، بدايه المجتهد و نهايه المقتصد، قاهره، دارالحديث، ۱۴۲۵ه.ق.
۱۳. مامقانی، عبدالله، مناهج المتقين، نجف، بی نا، ۱۳۴۴ه.ق.
۱۴. مغنيه، محمدجواد، الفقه على المذاهب الخمسه، بيروت، دارالتيار جديد، ۱۴۲۱ه.ق.
۱۵. معلوف، لويس، المنجد، تهران، استقلال، بی تا.
۱۶. مفید، محمد بن محمد، الجوامع الفقيهه، قم، کتابخانه عمومی حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره)، بی تا.
۱۷. نجفی، محمد حسن، جواهر الکلام، بيروت، داراحياء التراث العربی، ۱۳۶۲ه.ش.
۱۸. میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن، جامع الشتات فی اجوبه السؤالات، تهران، کیهان، ۱۳۷۱ه.ش.

کتاب فارسی:

۱. آخوند خراسانی، محمد کاظم بن حسین، محقق: عباسعلی، زارعی سبزواری، کفایه الاصول، قم، مؤسسه النشر الاسلامی، بی تا.
۲. ابن فهد حلی، احمد بن محمد، المذهب البارع ابن الفهد، قم، مؤسسه نشر اسلامي، ۱۴۰۷ه.ق.
۳. ابن منظور محمد بن مکرم، لسان العرب، بيروت، دار صادر، بی تا.

۴. احمدی، نعمت، آئین دادرسی مدنی، انتشارات اطلس، ۱۳۷۵ه.ش.
۵. امامی، حسن، حقوق مدنی، تهران، کتابفروشی اسلامی، ۱۳۴۰ه.ش.
۶. بحرانی، یوسف، الحقائق الناظره، قم، جماعه المدرسين فی الحوزه العلمیه، ۱۳۶۴ه.ش.
۷. بهشتی، محمد، فرهنگ فارسی صبا، بی جا، تهران، انتشارات صبا، بی تا.
۸. حرالعاملی، محمدبن الحسن، وسایل الشیعه، تهران، اسلامی، ۱۳۷۶ه.ش.
۹. محمد، حسینی، فرهنگ لغات و اصطلاحات فقهی، چاپ دوم، تهران، انتشارات سروش، ۱۳۸۲ه.ش.
۱۰. حقانی زنجانی، حسین، طلاق یا فاجعه انحلال خانواده، تهران، نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱ه.ش.
۱۱. حکیم، محمد تقی، الاصول العامه للفقہ المقارن، چاپ دوم، بی جا، آل البيت، بی تا.
۱۲. حلی، حسن بن یوسف، تبصره المتعلمین، مترجم: ابوالحسن شعرانی، تهران، کتابفروشی اسلامی، ۱۳۷۷ه.ش.
۱۳. خوانساری نجفی، موسی، محمدحسین نائینی، منیه الطلاب (تقریرات درس آیت الله نائینی)، قم، دفتر انتشارات اسلامی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، ۱۳۹۱ه.ش.
۱۴. خویی، ابوالقاسم، رساله خویی، مشهد، رستگار، ۱۳۸۰ه.ش.
۱۵. دهخدا، علی اکبر، لغت نامه دهخدا، تهران، موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، بی تا.
۱۶. ذهنی تهرانی، محمد جواد، مباحث الفقهیه، تهران، انتشارات وجدانی، بی تا.

۱۷. راغب اصفهانی، حسین بن محمد، مفردات الفاظ قرآن، مترجم: غلامرضا خسروی حسینی، چاپ دوم، تهران، مرتضوی، بی تا.
۱۸. رشیدی، امید، حقوق خانواده - احکام طلاق در قانون مدنی ایران - فقه امامیه و فقه شافعی، تهران، احسان، ۱۳۸۰ ه.ش.
۱۹. رفیعی، علی، بررسی فقهی طلاق و آثار آن در حقوق زوجین، تهران، مجمع علمی و فرهنگی مجد، ۱۳۸۰ ه.ش.
۲۰. زراعت، عباس، قواعد فقه مدنی، تهران، انتشارات جنگل، ۱۳۸۸ ه.ش.
۲۱. صفایی، حسین، اسدالله امامی، مختصر حقوق خانواده، تهران، نشر میزان، ۱۳۸۱ ه.ش.
۲۲. _____، حقوق مدنی و حقوق تطبیقی، تهران، میزان، بی تا.
۲۳. طباطبائی، محمدحسین، تفسیر المیزان، مترجم: محمدباقر موسوی همدانی، قم، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۷۴ ه.ش.
۲۴. طباطبائی حسنی یزدی نجفی، محمد کاظم بن عبد العظیم، حاشیه بر مکاسب، قم، کتبی نجفی، بی تا.
۲۵. طهرانی (کاتوزیان)، محمدعلی، فرهنگ کاتوزیان، تهران، نشر دادگستر، بی تا.
۲۶. طوسی، محمد بن حسن، الخلاف، قم، جامعه مدرسین، بی تا.
۲۷. عاملی جبعی (شهید ثانی)، زین الدین بن علی بن احمد، شرح لمعه، قم، موسسه انتشارات دارالعلم، بی تا.
۲۸. عمید، حسن، فرهنگ عمید، تهران، انتشارات امیرکبیر، ۱۳۷۳ ه.ش.
۲۹. فیض، علیرضا، مبادی فقه و اصول، تهران، موسسه انتشارات دانشگاه تهران، بی تا.
۳۰. فیض کاشانی، محمدبن شاه مرتضی، تفسیر صافی، تهران، مکتبه صدر، ۱۳۷۳ ه.ش.

۳۱. قمی، علی بن ابراهیم، تفسیر قمی، قم، دارالکتاب، ۱۳۶۳ه.ش.
۳۲. قمی، (شیخ صدوق)، محمدبن علی بن بابویه، من لایحضره الفقیه، طهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۹۰ه.ق.
۳۳. کاتوزیان، ناصر، حقوق مدنی خانواده، چاپ هشتم، تهران، نشر میزان، ۱۳۹۰ه.ش.
۳۴. کلینی، محمد بن یعقوب، فروع کافی، قم، قدس، ۱۳۸۸ه.ش.
۳۵. لنگرودی، محمدجعفر، مبسوط در ترمینولوژی حقوق، تهران، انتشارات گنج دانش، بی تا.
۳۶. محقق، محمدباقر، حقوق مدنی زوجین در زمان زناشویی از نظر قرآن کریم، بی جا، بنیاد قرآن، ۱۳۶۰ه.ش.
۳۷. محقق حلی، جعفر بن حسن، شرائع الاسلام فی مسائل حلال و الحرام، قم، اسماعیلیان، ۱۴۰۸ه.ق.
۳۸. محقق داماد، مصطفی، بررسی فقهی حقوق خانواده، تهران، مرکز نشر علوم اسلامی، ۱۳۸۴ه.ش.
۳۹. _____، مصطفی، کتاب قواعد فقه، بی جا، انتشارات سمت، ۱۳۷۴ه.ش.
۴۰. مغنیه، محمدجواد، فقه امام جعفر صادق علیه السلام، قم، انصاریان، ۱۳۷۹ه.ش.
۴۱. مقداد، فاضل، کنزالعرفان، قم، مکتب نوید اسلام، ۱۴۲۲ه.ق.
۴۲. مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۸۰ه.ش.
۴۳. ملک زاده، فهیمه، دانشنامه‌ی حقوقی (حقوق مدنی)، تهران، مجمع علمی فرهنگی، مجد، ۱۳۹۵ه.ش.
۴۴. موسوی خمینی، روح الله، تحریر الوسیله، قم، دارالعلم، ۱۳۷۹ه.ش.

۴۵. مهرپور، حسین، بررسی میراث زوجه در حقوق اسلام و ایران، بی‌جا، انتشارات

اطلاعات، ۱۳۷۰ه.ش.

۴۶. میرخلیلی، احمد، زن در حقوق خانواده (ارث، طلاق، حضانت)، بی‌جا، بی‌نا،

۱۳۷۸ه.ش.

۴۷. _____، دیدگاه‌های جدید در مسائل حقوقی، انتشارات اطلاعات، بی‌تا.

۴۸. وصفی پور، عبدالرحیم، مفردات غریب القرآن (ترجمه مفردات الفاظ القرآن)، تهران،

آرایه، ۱۳۸۷ه.ش.

۴۹. هاشمی رفسنجانی، علی اکبر، فرهنگ قرآن، تهران، موسسه بوستان کتاب، ۱۳۸۶ه.ش.

سایت:

۱. سایت طلاق در حقوق ایران، ۱۳۹۲/۳/۲۶.

۲. سایت مهرخانه، حکیمه، محمدی، نگاهی به قانون جدید حمایت از خانواده - حضانت در

قوانین ایران، پایگاه تحلیلی خبری خانواده و زنان، ۱۳۹۵/۵/۲۳.

۳. مجله‌ی شمیم یاس، ۱۳۸۱ه.ش، جهیزیه بر عهده‌ی زن یا بر ذمه‌ی مرد؟، پایگاه اطلاع

رسانی حوزه.

۴. سایت تابناک، سارا صباغیان، شرایط تعیین مهرالمثل، بازدید ۱۳۹۶/۳/۱.

۵. سرزمین بابا فارس، دانستنی‌های اقسام مهریه، بازدید ۱۳۹۶/۳/۱.